

โรคตาแดง (Conjunctivitis)

ตาแดง เป็นอาการที่เกี่ยวกับตาหรือเยื่อตา โรคที่ทำให้มีอาการตาแดง ได้แก่ เยื่อตาอักเสบ ต้อหิน หนองตาอักเสบ ม่านตาอักเสบ กระจุกตาอักเสบหรือแผลที่กระจกตา เป็นต้น แต่ที่พบว่ามีอาการตาแดงในช่วงปลายฤดูฝนหรือต้นฤดูหนาว มักเป็นเยื่อตาอักเสบจากการติดเชื้อไวรัส เกิดขึ้นได้บ่อยโดยเฉพาะในเด็กเล็ก และเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นโรคที่ไม่มีอันตรายรุนแรง แต่ถ้าไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง ก็อาจติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อนทำให้ตาพิการได้

สาเหตุ

เกิดจากการติดเชื้อไวรัสที่เยื่อตา ทำให้เกิดการอักเสบ และมีเลือดออกใต้เยื่อตาขาว

ระยะฟักตัว

ประมาณ 2-9 วัน หลังจากได้รับเชื้อ

อาการ

เริ่มด้วยอาการเคืองตา น้ำตาไหล มีขี้ตามาก อาจมีไข้เล็กน้อย หรือรู้สึกคันเนื้อครันตัว หนองตาขาว เยื่อตาขาวอักเสบ แดง ซึ่งอาจเริ่มที่ตาข้างใดข้างหนึ่งก่อน หรือเป็นทั้ง 2 ข้างพร้อมกันก็ได้ และจะมีอาการอยู่ประมาณ 7-12 วัน บางรายอาจพบอาการแทรกซ้อนทางระบบประสาท ทำให้มีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงได้

การติดต่อ

โดยการสัมผัสโดยตรงกับน้ำตา ขี้ตา หรือละอองน้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วยที่ติดตามมือ หรือโดยทางอ้อมโดยการใช้ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัวร่วมกัน ของใช้อื่นๆ เช่น แวนตา ชันน้ำ ลูกบิดประตู ที่มีเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดตาแดงแล้วมาป้ายหรือขยี้ตา แผลงวันหรือแผลงหวีต่อมตา

การป้องกัน

โรคนี้ป้องกันได้โดยการรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล ได้แก่

1. ไม่คลุกคลีสัมผัสใกล้ชิดหรือใช้ของร่วมกับผู้ป่วยโดยเฉพาะผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว แวนตา เป็นต้น
2. หมั่นล้างมือด้วยน้ำสบู่ให้สะอาดอยู่เสมอ ไม่ใช้มือขยี้ตา
3. เมื่อมีฝุ่นละอองหรือผงเข้าตา ควรล้างด้วยน้ำยาล้างตา หรือน้ำสะอาด ไม่ควรใช้มือขยี้ตา
4. หมั่นทำความสะอาดผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว ฯลฯ ให้สะอาดอยู่เสมอ
5. ในช่วงที่มีโรคตาแดงระบาดควรระมัดระวังในการสัมผัสกับสิ่งที่เป็นของใช้สาธารณะ

การปฏิบัติตัวเมื่อเป็นโรคตาแดง

1. เมื่อมีอาการควรรีบไปพบแพทย์ แพทย์จะให้ยาปฏิชีวนะชนิดหยอดหรือป้ายตา เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการติดเชื้อแบคทีเรีย ป้ายตาติดต่อกันประมาณ 7 วัน สำหรับผู้ป่วยบางรายที่มีไข้ ปวดศีรษะก็ใช้ยาแก้ปวดลดไข้ตามอาการ
2. ควรพักสายตา ไม่ใช่สายตามากนัก
3. ควรหยุดเรียนหรือหยุดงานประมาณ 1-2 สัปดาห์ หรือจนกว่าอาการตาแดงจะหายเป็นปกติ และไม่ควรไปในที่ชุมชน เช่น โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ เพราะอาจนำโรคไปแพร่ติดต่อสู่ผู้อื่นได้
4. แยกของใช้ส่วนตัวของผู้ป่วย อย่าให้ผู้อื่นใช้ร่วมด้วย
5. ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังจากถูกต้อตาและหมั่นล้างมือบ่อยๆ

- เอกสารอ้างอิง
1. โรคตามฤดูกาลและโรคติดต่อที่สำคัญ กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย
 2. รู้ทันโรคติดต่อ โรคตาแดง สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แนวทางการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคตาแดง ในกรุงเทพมหานคร

สถานการณ์โรค จากรายงานสถานการณ์โรคตาแดงในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 – 31 กรกฎาคม 2557 โดยกลุ่มงานระบาดวิทยา กองควบคุมโรคติดต่อ สรุปลำดับดังนี้

- ผู้ป่วยสะสมจำนวน 1,067 ราย คิดเป็นอัตราป่วยสะสมร้อยละ 18.81 รายต่อประชากรแสนคน
- ไม่พบผู้เสียชีวิต
- อัตราส่วนผู้ป่วยชายต่อหญิงคือ 1:1.07
- อัตราป่วยจำแนกตามกลุ่มอายุสูงสุดคือ 0-4 ปี (83.46 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาได้แก่ 5-9 ปี (30.16 ต่อประชากรแสนคน) และ 10-14 ปี (23.73 ต่อประชากรแสนคน) ตามลำดับ
- ร้อยละของผู้ป่วยจำแนกตามกลุ่มอายุสูงสุดคือ 0-4 ปี (ร้อยละ 20.90) รองลงมาได้แก่ 5-9 ปี (ร้อยละ 8.81) และ 35-39 ปี (ร้อยละ 8.53) ตามลำดับ
- เขตที่มีอัตราป่วยมากที่สุดคือ เขตบางแค (81.86 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาได้แก่เขตภาษีเจริญ (75.50 ต่อประชากรแสนคน) และบางแค (32.25 ต่อประชากรแสนคน) ตามลำดับ
- ในปี 2557 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม จำนวนผู้ป่วยโรคตาแดง เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง พบว่าต่ำกว่าในช่วงเดียวกัน
- ในปี 2557 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม จำนวนผู้ป่วยโรคตาแดง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 พบว่าสูงกว่าปี 2556 คิดเป็น 1.05 ในช่วงเวลาเดียวกัน

มาตรการป้องกันควบคุมโรค

๑. การแจ้งเตือนสถานการณ์การระบาดของโรคทั้งในชุมชน และโรงเรียน
๒. การเฝ้าระวังการระบาดและการป้องกันควบคุมโรค
๓. การป้องกันการแพร่เชื้อ
๔. การคัดกรองกลุ่มเสี่ยง และการแยกผู้ป่วยเมื่อเกิดการระบาด

พื้นที่เสี่ยง

๑. โรงเรียน
๒. เรือนจำ
๓. ค่ายทหาร
๔. ชุมชนแออัดหรือพื้นที่ที่มีประชาชนเป็นจำนวนมาก

แนวทางการป้องกันควบคุมโรค

๑. ในชุมชน

๑.๑ ศูนย์บริการสาธารณสุขจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ อสส. เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ ก่อนถึงช่วงที่มีการระบาดของโรค

๑.๒ จัดกิจกรรมให้ความรู้เป็นรายกลุ่มแก่ผู้มารับบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข

๒. ในสถานศึกษา หรือสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

๒.๑ ศูนย์บริการสาธารณสุขจัดกิจกรรมการให้สุขศึกษาเรื่องโรคตาแดงแก่นักเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ

๒.๒ จัดให้มีการคัดกรองและมีระบบเฝ้าระวัง ค้นหาผู้ป่วย และการรายงานมายังกองควบคุมโรคติดต่อ หรือศูนย์บริการสาธารณสุขทันทีเมื่อพบผู้ป่วย

๒.๓ มีการแยกนักเรียนที่ป่วยออกจากกิจกรรมต่างๆ อย่างเด็ดขาด เพื่อป้องกันการติดต่อและระบาดของโรค

๒.๔ จัดห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ลดความแออัดในห้องเรียน เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

๒.๕ สถานศึกษา/สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน ต้องจัดให้มีอ่างล้างมือและหมั่นดูแลรักษา สุลักษณะของสถานที่และอุปกรณ์เครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ

๒.๖ เมื่อพบนักเรียนป่วยเป็นโรคตาแดงควรรีบแจ้งผู้ปกครอง แล้วรีบพาไปพบแพทย์ และควรหยุดเรียนประมาณ ๑-๒ สัปดาห์หรือจนกว่าจะหายเป็นปกติ

แนวทางการดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

ไม่มีวัคซีนสำหรับป้องกันโรค

การดำเนินงานของกองควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร

๑. ติดตาม/เฝ้าระวัง สถานการณ์การระบาดของโรคตาแดง

๒. จัดทำแนวทาง/มาตรการการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคตาแดง ให้แก่ศูนย์บริการสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ให้ข้อมูลความรู้ด้านวิชาการแก่ประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อประชาสัมพันธ์ สนับสนุนศูนย์บริการสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. ขอความร่วมมือให้ศูนย์บริการสาธารณสุข ดำเนินการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ในช่วงฤดูฝน

๖. สรุปรวบรวมประเมินผลรายงานผู้บริหาร